

การทำงานเป็นทีมตามหลักพุทธธรรม

Teamwork according to the Buddhadhamma

Received : March 18, 2019

Revised : May 17, 2019

Accepted : June 30, 2019

ไพรัช ปานิชสกุลชัย¹

Pairat Panichsakulchai

บุญทัน ดอกไธสง²

Prof.Dr.Boonton Dockthaisong

บทคัดย่อ

การทำงานเป็นทีม จะทำให้งานที่ทำบรรลุเป้าหมายสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งหัวหน้าทีม และ สมาชิกในทีม ซึ่งทุกคนในทีมจะต้องตระหนักและเห็นว่า ทุกคนในทีมเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของทีม และมีเป้าหมายเดียวกันที่จะทำให้ทีมประสบผลสำเร็จ และทุกคนในทีม ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องอาศัยหลักพุทธธรรมทั้ง 5 หลัก ได้แก่ หลักพรหมวิหาร 4 , หลักสัปปุริสธรรม 7 , หลักอิทธิบาท 4 , หลักฆราวาสธรรม 4 และหลักสังคหวัตถุ 4 มาเป็นเครื่องนำทางที่จะทำให้ทุกคนทำงานเป็นทีมได้ประสบความสำเร็จ ทุกฝ่ายในทีม ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขกายสบายใจ เข้าใจกัน มีน้ำใจให้กัน รู้จักให้อภัย และคอยเป็นกำลังใจให้กัน จะทำให้ผลงานในทีมออกมาดี บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประสบความสำเร็จ และทุกคนในทีมมีความสุขในการทำงานในทีม

คำสำคัญ : การทำงานเป็นทีม , หลักพุทธธรรม

¹ บริษัทเอ็มพี เติ้นท์ ธัญญบุรี จังหวัดปทุมธานี

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

Abstract

Teamwork will make the work that is accomplished or not depends on many factors both the team leader and the team members, everyone in the team must realize and see that everyone in the team is an important part of the team. And have the same goal to make the team successful. And everyone in the team working together happily which must rely on the 5 main principles of Buddhism Four sublime states of mind, Sappurisdhamma 7, Iddhipada 4, Gharavasa-dhamma 4, And the Sangahavatthu 4 principles to be a navigation device that will make everyone work as a team, success, all parties in the team work together happily, comfortably, understand each other, have a good heart forgive and waiting to be encouraged will make the team work out well achieve the goals success and everyone in the team is happy to work in the team.

Keywords : Teamwork , Buddhadhamma

บทนำ

ในการทำงานเป็นทีม ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันในแต่ละทีม เพื่อช่วยให้งานนั้นสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ในทุกองค์กร ถ้าพนักงานในองค์กรแต่ละองค์กรนั้น ได้ตระหนักและเห็นว่าตัวเองเป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของทีมจะทำให้เขาเหล่านั้น คำนึงถึงว่าจะทำอย่างไรให้ทีมของเรานั้น จะไปถึงจุดหมายได้สูงสุด และทีมจะประสบความสำเร็จ นอกจากทีมจะประสบความสำเร็จแล้ว ยังส่งผลดีต่อองค์กรของเราด้วย ซึ่งจะช่วยให้องค์กรที่เราอยู่นั้นประสบความสำเร็จได้โดยง่าย ซึ่งหัวใจสำคัญ ของการทำงานเป็นทีม นั้นมีหลายปัจจัย ในแต่ละองค์กร สิ่ง que ทุกคนในทีม นั้นจะต้องปฏิบัติ นั้นก็คือ ต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน หากอยากที่จะประสบความสำเร็จในทีมและงานผ่านไปได้ด้วยดี แม้จะต้องเจอกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย ทุกคนในทีมต้องมีความจริงใจให้กัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการมีน้ำใจซึ่งกันและกัน รู้จักให้อภัยและคอยเป็นกำลังใจในการทำงาน หากเพื่อนร่วมทีม นั้นรู้สึกท้อในการทำงานบ้างในบางครั้ง เชื่อว่าในแต่ละองค์กรหรือว่าในแต่ละทีม นั้น ต้องมีปัญหาเกิดขึ้นและให้แก้ไขปัญหานั้นแทบทุกวัน และสิ่งที่จะทำให้ผ่านไปได้คือ ความรักความสามัคคีซึ่งกันและกัน ในทีม การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทีม มีน้ำใจต่อกัน เป็นที่ปรึกษาที่ดี เชื่อว่าแม้ปัญหานั้นจะหนักแค่ไหน หากเราได้เพื่อร่วมทีมที่ดี เชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาคคล่คลายไปในทางที่ดีได้

หัวใจสำคัญของการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีมทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นได้ สามารถโต้แย้งได้ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับหลักการและข้อกำหนด เพื่อใช้เป็นแนวทางทำงาน และใช้ในการแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ผ่านไปได้ด้วยดี และยังเป็นประโยชน์ต่อทีมและองค์กรของเราด้วย ในปัจจุบันมีหลาย ๆ องค์กรที่กำลังเผชิญกับปัญหา โดยเฉพาะในองค์กรใหญ่ ๆ ที่มีคนหลายส่วนงานที่ต้องติดต่อประสานงานกันหลายส่วนงาน ที่ต้องเผชิญกับปัญหากับความขัดแย้งในองค์กร ในหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงความขัดแย้งระหว่างพนักงานที่อาจจะเกิดจากความกดดันในการทำงานส่วนหนึ่ง ดังนั้น ในการจัดอบรมเพื่อให้พนักงานได้ทราบถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ควรจัดการ โดยเน้นเรื่องของความหมายที่แท้จริงของการทำงานเป็นทีม ให้พนักงานแต่ละคนนั้นได้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงหัวใจของ การทำงานเป็นทีม นอกจากจะเกิดประโยชน์ต่อตัวเองแล้วยังส่งผลดีต่อองค์กรของเราด้วยโดยจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เมื่อองค์กรประสบความสำเร็จ มีกำไรเข้ามาสู่องค์กรมากมาย ผลตอบแทนต่าง ๆ ที่เราจะได้รับนั้นย่อมส่งผลดีและต้องภาคภูมิใจอย่างแน่นอน กับสิ่งที่เราได้ทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจ รับรองว่าไม่เสียเปล่า

นอกจากนี้ หัวใจของการทำงานเป็นทีม นั้น นอกจากจะช่วยให้องค์กรก้าวไปสู่ความสำเร็จ รู้ใหม่ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรหรือทีมของเรานั้นประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยการทำงานที่เป็นทีมเวิร์ค เพราะในการทำงานที่อาศัยความร่วมมือ การเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้น ย่อมส่งผลดีต่องานที่ทำ เชื่อว่าหากทำงานเป็นทีมเวิร์ค ผลที่ได้รับนั้นดีเสมอ การทำงานเป็นทีมเวิร์ค ฟังดูแล้วหลายคนอาจกำลังคิดว่ายากจัง หรือยังคิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรนั้น ไม่ใช่เรื่องยากค่ะ เพราะอาศัยเพียงเทคนิคง่าย ๆ ในการทำงานในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมทีม เพื่อน

ร่วมงาน ความคิด ทศนคติถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากพอสมควร หากเกิดปัญหาหรือข้อขัดแย้งขึ้น ควรใช้สติในการแก้ไขปัญหา ไม่ควรใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหาหรือตัดสินปัญหานั้นเอง ถึงแม้ว่าผลที่ออกมานั้นจะไม่ดีเท่าไรนัก แต่สิ่งหนึ่งที่เรากับทีมจะได้รับคือความภาคภูมิใจ และทำให้เราสามารถผ่านช่วงเวลานี้ไปได้ หากเกิดปัญหาซ้ำอีกครั้ง เราจะก็จะสามารถผ่านมันไปได้อย่างสบาย ๆ

เทคนิคในการทำงานแบบทีมเวิร์ค สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

การสร้างจุด “โฟกัส” เพื่อ การทำงานเป็นทีม โดยทีมงานแต่ละคนนั้นต้องไม่หลงลืมที่จะสร้างจุด “โฟกัส” ให้กับการทำงาน การทำเช่นนี้จะทำให้เรามีทิศทางในการทำงานเป็นไปในทางเดียวกันมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำงานให้ไปถึงยังจุดหมายเดียวกัน ตั้งเป้าหมายที่เราจะทำงานร่วมกันให้ชัดเจน และทำหน้าที่ของแต่ละคนที่ได้วางไว้นั้นให้เต็มที่ และมีความสุขกับสิ่งที่ทำ หากมีความสุขในงานที่ทำแล้วย่อมส่งผลต่องานด้วย ทั้งนี้ การสร้างจุดโฟกัสให้ทีมของตัวเองจะทำให้เราสามารถมุ่งหน้าสู่ความสำเร็จที่ทีมของเราได้ตั้งเป้าหมายไว้ได้สำเร็จ เพิ่มความรู้สึกร่วมต่อการทำงานโดยทำให้ทุกคนในทีม นั้น รู้สึกว่าตัวเองเป็นผู้นำร่วมกัน สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ ให้ทุกคนในทีม นั้นปลดปล่อยพลังความสามารถของตัวเองออกมา เพราะไม่ว่าจะทำงานใดก็แล้วแต่ให้สำเร็จนั้น เป้าหมายที่ได้วางไว้นั้น จะไม่มีวันสำเร็จได้เพียงคนทำงานเพียงคนเดียว แต่ต้องอาศัยการทำงานที่เป็นทีมเวิร์คที่ดี โดยทุกคนมีความรู้สึกร่วมในการทำงานแต่ละอย่าง ตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นให้สำเร็จได้ ไม่ว่าจะเป็นการออกความคิดเห็น การให้กำลังใจ การเข้าใจซึ่งกันและกัน การให้อภัย รวมไปถึงการร่วมมือร่วมใจในการทำหน้าที่ของตัวเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

แนวคิดทฤษฎีการทำงานเป็นทีมของ McGragor

McGragor เป็นนักวิชาการคนแรกที่ได้นำเสนอคุณลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ และ ไม่มีประสิทธิภาพ โดยตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือเรื่อง The Human Side of Enterprise (1960) ซึ่งคุณลักษณะของการทำงานเป็นทีมนี้ ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎี X และทฤษฎี Y นั้นเอง (1960 อ้างถึงใน Parker, 2008:15) สรุปได้ดังนี้

- 1.บรรยากาศในการทำงานเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ สบาย และ ไม่เครียด ทุกคนในทีมงานช่วยกันทำงานอย่างสบาย ๆ ไม่เคร่งเครียด กดดัน
- 2.มีการอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายได้อย่างแท้จริง
- 3.สมาชิกในทีมงานเข้าใจภารกิจและวัตถุประสงค์ของทีมงานเป็นอย่างดีและให้การยอมรับ
- 4.สมาชิกของทีมงานจะรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน
- 5.แม้จะมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน แต่สมาชิกของทีมงานทุกคนก็ยังรู้สึกสบายใจ
- 6.การตัดสินใจส่วนใหญ่จะต้องกระทำโดยใช้หลักความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus)
- 7.การวิพากษ์วิจารณ์จะกระทำอย่างสม่ำเสมอ เปิดเผย ตรงไปตรงมา โดยทุกคนรู้สึกสบายใจ เนื่องจากไม่มีการโจมตีเป็นส่วนบุคคล

8. สมาชิกของทีมงานมีอิสระที่จะแสดงความรู้สึก และแสดงความคิดเห็นทั้งต่อปัญหา และการทำงานของทีมงานคนอื่น

9. เมื่อจะมีการลงมือปฏิบัติงาน การมอบหมายหน้าที่ให้แก่ทีมงานจะเป็นไปอย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนในทีมงานจะให้การยอมรับหน้าที่ที่ได้รับการมอบหมายนั้น

10. หัวหน้าทีมงานจะไม่ใช้อำนาจครอบงำการอภิปรายของทีมงาน

11. ทีมงานจะต้องมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อจะรู้ว่าจะงานดำเนินไปได้ด้วยดีเพียงใด และในการปฏิบัติงานมีปัญหาอุปสรรคอะไรหรือไม่

ความหมายของการทำงานเป็นทีม

ในสภาวะการขององค์การในปัจจุบัน องค์การทั้งหลายจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการทำงานให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้สามารถต่อสู้กับคู่แข่งได้ หรือสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ การนำคนมารวมเป็นกลุ่มทำงานด้วยกัน ในบางครั้งอาจไม่ช่วยให้ประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ ผู้นำจึงต้องสร้างให้เกิดการทำงานเป็นทีมขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ของทีมงานในการสร้างผลผลิตของงานและความได้เปรียบในการแข่งขันกับองค์การอื่น ๆ

การทำงานเป็นทีม มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

การทำงานเป็นทีม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ และ ต้องพึ่งพากัน เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน (Keszsbom อ้างจากเกสร เสวตรนิสากร 2549: 72)

การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่สมาชิกแต่ละคนดำเนินการด้วยความรู้ ความสามารถ และ ใช้ความพยายามร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้การมีส่วนร่วมทางสติปัญญาของสมาชิกในทีม และ ผู้นำทีมจะต้องมีบทบาทที่หลากหลาย ที่จะทำให้ทีมบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (Haris อ้างจากบุตรี จารุโรจน์ 2550:108)

การทำงานเป็นทีม หมายถึง การเชื่อมโยง และ การใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ ทำให้เกิดผลจากการใช้ความพยายามของแต่ละบุคคลร่วมกัน ซึ่งจะมีระดับของผลงานสูงกว่าผลรวมของปัจจัยนำเข้าของแต่ละบุคคล หรือ หมายถึงกลุ่มของบุคคลที่ร่วมกันทำงานให้สำเร็จ ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในองค์การ หรือสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่องค์การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว (ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ 2550:185)

การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2คนขึ้นไป มาทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และ ผู้ปฏิบัติงานก็เกิดความพึงพอใจในการทำงานนั้น (ยงยุทธ เกษสาคร 2554:182)

การทำงานเป็นทีม หมายถึง กลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในกลุ่ม ช่วยกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ร่วมทีมต่างมีความพึงพอใจในการทำงานนั้น ๆ (สุนันทา เลาหนันท์ อ้างจากเกสร เสวตรนิสากร 2549:72)

กล่าวโดยสรุป การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาทำกิจกรรมร่วมกัน มีการประสานงาน และสื่อสารกันภายในทีมงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม คือ การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (เกสร เสวตรนิสากร 2549:72-74)

1. เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ในการทำงานย่อมมีปัญหาเกิดขึ้น การร่วมกันระดมความคิดในการแก้ไขปัญหา จะทำให้ทีมงานมีทางเลือกหลายทาง จากนั้นทีมงานจะเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา ดังที่สุภาวิชิตไทยกล่าววว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว”

2. เพื่อแบ่งงานกันทำ บุคคลแต่ละคนย่อมมีความสามารถแตกต่างกัน ในทีมงานจะแบ่งงานกันทำตามความสามารถตามความชำนาญ เช่น ทีมฟุตบอล จะมีคนเล่นฟุตบอลในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ศูนย์หน้า ปีกซ้าย ปีกขวา กองกลาง กองหลัง เป็นต้น เมื่อทุกคนได้แบ่งงานกันแล้ว และประสานงานการทำงานอย่างเป็นระบบ งานก็จะสำเร็จตามความมุ่งหมาย

3. เพื่อเสริมสร้างทักษะความเชี่ยวชาญให้มากขึ้น การทำงานร่วมกัน จะทำให้ทีมงาน ได้ฝึกทักษะร่วมกัน ทีมงานช่วยเสริมทักษะความเชี่ยวชาญ ให้เพิ่มพูนมากขึ้น ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เป็นการใช้ศักยภาพของทีมงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับในการที่สร้างสรรค์ ประสิทธิภาพในการทำงานของทีมจะลดต่ำลง และความตึงเครียดจะเพิ่มสูงขึ้น หากหลีกเลี่ยงการป้อนกลับข้อมูล และวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น การแสดงความคิดเห็นในลักษณะข้อมูลป้อนกลับ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาทีมงาน

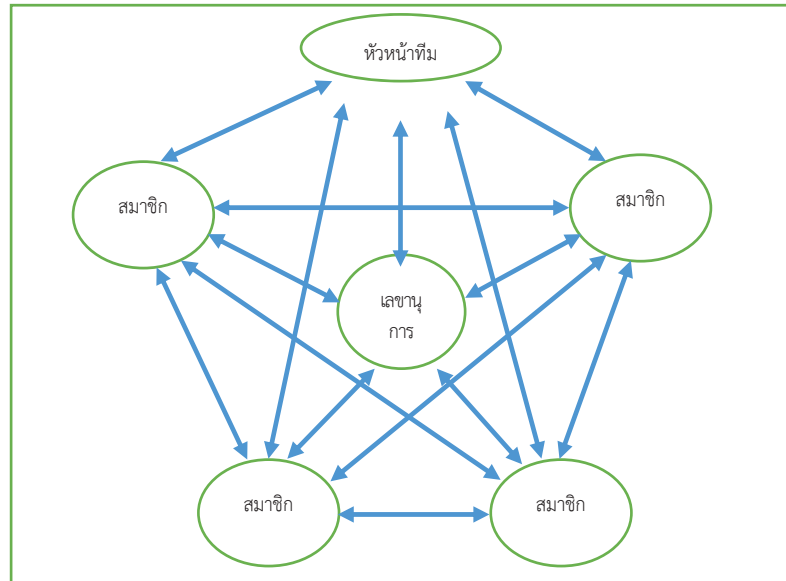
5. เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การไว้วางใจกัน และการเปิดเผยความจริงใจในหมู่สมาชิกทีมงานเดียวกัน ด้วยการเห็นคุณค่าของคนอื่นและการยอมรับในศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ความเชื่อมั่นในความสามารถของตัวบุคคล จะทำให้ทีมงานมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

6. เพื่อสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเปิดโอกาสให้ทุกคนในทีมงานได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และความคิดที่เป็นประโยชน์ สามารถนำมาใช้ในองค์กรได้อย่างดี เพราะข้อเสนอความคิดแต่ละคนย่อมมีความหลากหลาย เป็นหน้าที่ของผู้นำและทีมงาน ที่จะช่วยกันนำความคิดเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์หลักของการทำงานเป็นทีม คือเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในการทำงานให้ดีขึ้น โดยใช้พลังของทีมช่วยให้องค์การประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยสมาชิกในทีมมีความพอใจการปฏิบัติงานและมีความพอใจเพื่อร่วมทีม

องค์ประกอบของทีมงาน

ในการทำงานเป็นทีม สมาชิกในทีมงานจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป โดยทีมงานทั่ว ๆ ไป สมาชิกในทีมจะแบ่งหน้าที่ตามองค์ประกอบของทีมงาน ดังภาพข้างล่าง ดังนี้ (บุตรี จารุจน์ 2550:109-112)

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของทีมงาน
ในแผนภาพที่ 1. สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. **ผู้นำทีม (Team Leader)** มีคุณสมบัติดังนี้ มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ อย่างถ่องแท้ ในการวางแผนการดำเนินงาน และ ติดตามประเมินผล เป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิกด้วยความจริงใจ และมีวุฒิภาวะทางสังคม เป็นคนเปิดเผย จริงใจ ซื่อสัตย์ และเป็นกันเอง ไม่ใช้อิทธิพลครอบงำทีม เป็นประชาธิปไตย ปราศจากเผด็จการ สามารถแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการประชุม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ผูกขาดการเป็นผู้นำอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือทีม สามารถสื่อสารผลงานของทีมให้สาธารณชนเข้าใจได้ มีเทคนิคการจูงใจ และเสริมแรงด้านความสำเร็จสูง มีเทคนิคการเผชิญความขัดแย้งไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน หรือ เรื่องส่วนตัว

บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของผู้นำทีม มีดังนี้ รับนโยบายจากองค์กร กำหนดเป้าหมาย แนวทาง และขั้นตอนในการดำเนินการ มอบหมายงานให้กับสมาชิกในทีม สร้างบรรยากาศด้วยการจูงใจ เสริมแรงและการให้กำลังใจ อำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะ สอน แนะนำ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ประเมินผลการดำเนินงาน

2. **สมาชิกทีม (Team Member)** มีคุณสมบัติดังนี้ มีความตั้งใจทำงานจริง สามารถรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตน ของกลุ่มและของทีมได้ มีความรู้และใฝ่รู้ ความชำนาญในงานนั้น รู้จักฟัง รู้จักพูดและกล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อทีม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เป็นผู้ที่ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกทีม เคารพมติของทีมและป้องกันมิให้เบี่ยงเบนมติของทีมออกไปเข้ากับความคิดเห็นของตนเอง เป็นผู้เสียสละ อาสาช่วยทำงานทุกด้าน

บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของสมาชิกทีม มีดังนี้ รับมอบหมายงานจากผู้นำทีม ดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายของทีม ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นผู้ตามที่ดี คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม โดยคำนึงถึงการให้ความร่วมมือและความสำคัญของทีม

3. เลขานุการทีม (Team Secretary) มีคุณสมบัติดังนี้ มีความสามารถในการเขียนหนังสือได้ดี สามารถจับประเด็นการพูด การปรึกษาหารือของกลุ่มหรือทีมได้ดี เป็นผู้ฟังและผู้ประสานงานที่ดี สามารถสรุปผลการประชุมและทำรายงานให้สมาชิกในทีมได้รับทราบ มีความรู้และประสบการณ์ในการเสนอรายงานอย่างมีแบบแผน สามารถเขียนแผนผัง กราฟ ชาร์ตได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกทีม มีความสามารถและทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของเลขานุการทีม มีดังนี้ รับคำสั่งจากผู้นำทีมหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งข่าวสารที่รับมาไปยังสมาชิกทีม หรือ บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ประสานงานระหว่างผู้นำทีมและถ่ายทอดสิ่งที่สมาชิกทีมเสนอให้ผู้นำทีมได้รับรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแบบสร้างสรรค์ต่อทุกคน

หลักพฤติกรรมที่ช่วยในการทำงานเป็นทีมให้ประสบความสำเร็จ

การทำงานเป็นทีมที่จะประสบความสำเร็จนั้น ทุกคนที่เกี่ยวข้องในทีม ทั้งหัวหน้าทีม สมาชิกในทีมและเลขานุการ จะต้องมีหลักธรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้การทำงานในทีมนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้ผู้ที่อยู่ร่วมในทีม มีความรักใคร่ปรองดอง สัมผัสความสามัคคี และมีพลังที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทีมงานอย่างถูกต้อง มีทิศทาง ตรงประเด็น รวดเร็ว ปราศจากความขัดแย้ง และ มีความสุขในการทำงานเป็นทีม หลักธรรมดังกล่าวคือ

1.พรหมวิหาร 4 : หลักความประพฤติอันประเสริฐมี 4 ประการ คือ

เมตตา ความรักใคร่ ความปรารถนาดี อยากให้ผู้อื่นมีความสุข

กรุณา ความสงสาร ต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ให้หลุดพ้นจากความทุกข์

มุทิตา ความชื่นชมยินดีเมื่อเห็นบุคคลอื่นเขาได้ดีมีความสุข

อุเบกขา ความวางเฉยไม่ตีใจไม่เสียใจ ความวางใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียง โดยพิจารณาว่า ใครทำดียอมได้ดี ใครทำชั่วยอมได้ชั่ว

2.สัปปุริสธรรม 7 : หลักธรรมของคนดี หรือคุณสมบัติของคนดี หรือหลักธรรมของสัตบุรุษ 7 ประการ

ธัมมัญญตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักวิเคราะห์หาสาเหตุ ของสิ่งต่าง ๆ

อัตถัญญตา ความเป็นผู้รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ

อตตัญญตา ความเป็นผู้รู้จักตน มีสติ ความเป็นผู้รู้จักตน ทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม และความสามารถ

มัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณ รู้จักหลักของความ พอดี การดำเนินชีวิต พอเหมาะพอควร

กาลัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา รู้จักเวลาไหนควรทำ อะไร แล้วปฏิบัติให้เหมาะสม กับเวลานั้น ๆ

ปริสสัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติ การปรับตัว และแก้ไขตน ให้เหมาะสมกับสภาพของ กลุ่มและชุมชน

บุคคลปโรปรัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักเลือกคบคนดี ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน

การที่บุคคลใดนำเอาหลักสัปปริสธรรม 7 มาใช้ในการดำเนินชีวิต จะช่วยให้ ชีวิตพบกับความสุข ในชีวิตได้

3.อิทธิบาท 4 : หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการ มี 4 ประการคือ

ฉันทะ ความพอใจในงานที่ทำ หรือในสิ่งที่จะศึกษาเล่าเรียน

วิริยะ ความเพียรพยายามทำงานให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อต่อการทำงาน

จิตตะ ความเอาใจใส่ในการทำงาน ตั้งใจทำงานอย่างสม่ำเสมอ

วิมังสา ความคิดรอบคอบ ใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองงานที่ทำว่ามีข้อบกพร่องอะไร ที่ควรแก้ไข หรือควรเพิ่มเติมอะไร ซึ่งจะทำงานนั้นดีขึ้น

หลักธรรมทั้ง 4 ประการนี้ เป็นเหตุเป็นผลกัน นั่นคือ ความพอใจทำให้เกิดความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้เกิดความเอาใจใส่ และมีจิตใจจดจ่อต่อการทำงานนั้น และ ความเอาใจใส่นี้เองจะทำให้เกิดการพิจารณาไตร่ตรองงานที่ทำไปแล้วว่าดีหรือยัง มีข้อบกพร่องหรือไม่ ถ้ามีข้อบกพร่องก็สามารถแก้ไขได้ทัน

4.ฆราวาสธรรม 4 : หลักธรรมที่ผู้ครองเรือนควรปฏิบัติ มี 4 ประการ คือ

สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ความซื่อตรงต่อกัน คนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ควรมีความซื่อสัตย์ต่อกันทั้งกาย วาจาและใจ จะทำให้เกิดความไว้วางใจกัน ร่วมมือกันพัฒนาครอบครัวให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นในฐานะที่เราเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว เราจึงควรแสดงความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่ พี่น้อง และสมาชิกทุกคนในบ้าน เช่น ไม่พูดปด มีความตั้งใจที่จะทำงานตามหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เป็นต้น

ทมะ คือ การข่มใจ การรู้จักข่มจิตของตน ไม่หุนหันพลันแล่น การฝึกฝนตนเองไม่ให้ประพฤติชั่ว คนเราเมื่ออยู่ด้วยกัน ย่อมจะมีความขัดแย้งกันบ้าง สิ่งใดที่ไม่ตรงกับความคิดของเรา เราควรพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ ไม่ควรแสดงกิริยาอาการโต้แย้งออกมาทันที ถ้าเราสามารถข่มใจและพิจารณาปัญหาให้เข้าใจแล้ว เราก็สามารถแก้ปัญหาด้วยความสงบเรียบร้อย

ขันติ คือ ความอดทนและให้อภัย หมายถึง ความอดทนต่อสิ่งที่ไม่ดี อดทนต่อความยากลำบาก การอดทนต่อความยากลำบากทางกาย อดทนต่อการพุดจาไม่สุภาพ และอดกลั้นจิตใจให้อยู่ในความสงบ ไม่โกรธ ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น ถ้าเรามีขันติในเรื่องต่าง ๆ แล้วจะทำให้เราอยู่ในครอบครัวได้อย่างมีความสุข

จาคะ คือ การเสียสละ การแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น การเสียสละแบ่งปันของตนแก่คนที่ควรแบ่งปัน เราอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ควรสละสิ่งของ แบ่งปันของกินของใช้ให้กันและกัน ตามสมควรแก่ฐานะ การแบ่งปันกันจะทำให้เกิดความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับ

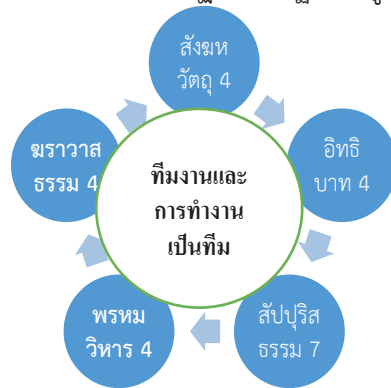
5.สังคหวัตถุ ๔ : หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน เป็นวิธีปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจคน เป็นหลักธรรมที่ช่วยผูกมิตรไมตรีซึ่งกันและกัน ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ประกอบด้วย

ทาน คือ การให้ปันสิ่งของของตนให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การให้เป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน อย่างดียิ่ง เป็นการสงเคราะห์สมานน้ำใจกัน ผู้กมิตร์ไมตรีกันให้ยั่งยืน

ปิยวาจา คือ การกล่าวถ้อยคำ การเจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน พูดชวนให้คนอื่นเกิดความรักและ นับถือ คำพูดที่ดีนั้นย่อมผูกใจคน ให้แน่นแฟ้นตลอดไป หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิด ความเข้าใจดี สมานสามัคคี ย่อมทำให้เกิดไมตรี ทำให้ รักใคร่นับถือและช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน

อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน คือ ช่วยเหลือด้วยร่างกายและ ขวนขวาย ช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป เป็นคนไม่ดูดาย ช่วยให้ เกิดสติสำนึกในความผิดชอบชั่วดี หรือช่วย แนะนำให้เกิดความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ

สมานัตตตา คือ การประพฤติตนสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลัง การวางตนเป็นปกติเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือตัวการวางตนให้ เหมาะสมกับฐานะของตนตามสภาพ ได้แก่ เป็นผู้ใหญ่ ผู้น้อย หรือผู้เสมอกัน เอาใจใส่ปฏิบัติตามฐานะ ผู้น้อย ควรระนอบน้อมยำเกรงผู้ใหญ่

ภาพที่ 2 แสดงหลักพุทธธรรมที่ช่วยให้การทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จ และ บรรลุเป้าหมาย

สรุป

ในปัจจุบันรูปแบบของการทำงานได้เป็นไปในลักษณะของการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กร ทีมงานเหล่านี้จะประกอบไปด้วยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ทีมงานสามารถระดมความคิดต่าง ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และ บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการทำงานเป็นทีมสูงสุด ผู้บริหารและทุกคนในทีมงานจะต้องทำความเข้าใจ และเรียนรู้เกี่ยวกับหลักในการบริหารทีมงาน และ การทำงานเป็นทีม ให้ละเอียดลึกซึ้ง โดยเฉพาะการนำหลักธรรมของพุทธศาสนาในเรื่อง พรหมวิหาร 4 สัมปยุตธรรม 7 อธิปไตย 4 ขรรยาวาสนธรรม 4 และสังฆวัตถุ 4 มาใช้ในการทำงานเป็นทีมและการบริหารทีมงาน ก็จะสามารถเป็นเครื่องมือในการทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การระดมความคิดเห็น การสื่อสาร ของทีมงานทุกคนได้อย่างดียิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- เกสร เสวตรนิสากร. (2549). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2553). *การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.
- บุตรี จารุโรจน์. (2550). *ภาวะผู้นำและการพัฒนาทีมงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พรชวรณ สุขสมวัฒน์. (2556). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. พระนครศรีอยุธยา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุริพร พึ่งพุทธคุณ. (2550). *การบริหารจัดการทีมงาน*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมมลการพิมพ์.